

برگردان دری:
صوفی شاه حامد جلالی

sufi.jalali@gmail.com
+93.799.526.779
SufHam, 2014

تقدیم به کسانی که:

میدانند این دنیا و این زندگی نه برای ویران کردن، نه برای خشونت، نه برای نفرت و نه برای دشمنی بلکه برای آبادانی، برای مهربانی، برای عشق و برای دوستی است. دنیا و زندگی دو امانت خداست برای انسان. یاد گرفتن انسان وار زندگی کردن و یاد گرفتن اینکه چگونه امانت خدا را نگه داشت و از آن پاسداری کرد مهمتر از بسیاری چیز هاست. متنی را که برایتان ترجمه نموده ام مرا تحت تأثیر قرار داد و امیدی در دلم زنده کرد که هنوز در این دنیای که همه میدانیم چه خبر است انسان های هستند که مسئولیت خدایی بر دوش میکشند و رنج. آنها شاید آخرین راه حل های ما باشند. پیام شان صرفنظر از هر آیینی که داریم درد های بسیاری را دوا میکند. رفتار شان آثار انسانیت دارد. و شاید جالب تر این باشد که در مقابل این همه هیچ چیز از ما نمیخواهند، جالب است نه؟

متنی برای انسانیت.

متن را که خواهید خواند برگردان دری سخنرانی اعلی حضرت آغا خان در رابطه به مسایل که امروز جهان ما را متأثر ساخته و اینکه چگونه راه حل های وجود دارند، میباشد. ایشان از طرف پارلمان و سنای حکومت فدرال کانادا دعوت شده بودند و این سخنرانی بتاريخ 27 فبروری 2014 صورت گرفته است. اینجانب تلاش نموده ام تا تمامی قسمت های صحبت ها را با کمال امانت داری در اخلاق ترجمه، طوری برگردان کنم که معانی کلمات تغییر نکنند و مفهوم اساسی ارایه گردد. پاورقی ها از طرف خودم میباشد که توضیحات مختصر در مورد بعضی مفاهیم داخل متن میباشد.

از همه گان تمنا دارم تا هر نوع اغلاط املائی و انشایی بنده را به خودم اطلاع دهند. با تشکر

صوفی شاه حامد جلالی، زمستان 2014، بامیان

بسم الله الرحمن الرحيم.

آقای نخست وزیر،

سخنران کینیسیلا،

سخنران شیر،

اعضای محترم سنا و مجلس عوام،

رئیس دادگستری دادگاه عالی،

اعضای محترم شورای دیپلوماتیک،

مهمانان گرامی،

خانم ها و آقایان:

مقدمه جامع آقای نخست وزیر بسیار با محبت بوده است. سپاسگزارم بخاطر این دعوت، برای معاشرت ما، و برای قادر ساختن متفکرانه نمایندگان پیشتاز اجتماع و نهاد های ما در سراسر جهان تا درین موقع با ما بیوندند. من سپاسگزار استم که آنها این فرصت را دارند تا بیابند که چرا کانادا یک رهبر در بین اجتماع ملت هاست.

باید از شما، آقای نخست وزیر، بخاطر دعوت اینجانب برای دریافت شهروندی افتخاری تشکر کنم¹. اجازه دهید تا بدست آوردن مدال های طلا توسط تیم های فوق العاده هاکی تان در سوچی را برایتان تبریک بگویم. بحیث یک بازیکن اسبق من انتظار داشتم تا یکی از شرایط گرفتن شهروندی افتخاری، پیوستن به تیم شما باشد². من متیقن استم که دالایی لاما و خودم مدافعین خوبی میبودیم.

باز هم تشکر، آقای نخست وزیر، بخاطر دعوت شما. اینکار برای من یک افتخار بیسابقه بشمار میرود. یک حس، یک حس عمیق، یک حس قابل درک دارم، زیرا برای من گفتند که در 75 سال گذشته بار اول است که یک رهبر مذهبی بحیث جزء از یک دیدار رسمی، به سنا و مجلس عوام یکجا خطابه میدهد.

بنابراین، امروز شما نمایندگان منتخب پارلمان فدرال کانادا را در حضور دیگر مقامات ارشد دولت فدرال با فروتنی و آگاهی از مسئولیت آشکار، خطاب میکنم.

¹ . اعلی حضرت آغا خان که شهروند انگستان میباشد، در سال 2009 شهروندی افتخاری کانادا را دریافت کردند. تا کنون 5 تن بشمول دالایی لاما و نلسون ماندیلا شهروندی افتخاری کانادا را کسب کرده اند. (مترجم)

² . اعلی حضرت آغا خان درین جا بعنوان شوخی این حرف را میزند. ایشان قبلاً ورزش اسکی را انجام میدادند. (مترجم)

من امتیاز بزرگ نمایندگی از امامت اسماعیلی را دارم - این نهاد برای بیشتر از 1400 سال بطور فرامرزی توسعه یافته است و خود را توسط تعداد فزاینده‌ی از ملت‌ها و تسلسل بلاوقفه امام‌های شیعه امامی اسماعیلی تعریف کرده است و شناخته می‌شود.

بحیث 49 مین امام در این سلسله، در جریان 50 سال گذشته به دو مسئولیت جداناپذیر از هم توجه داشته‌ام: سرپرستی سعادت معنوی اسماعیلیه‌ها و در عین زمان، تمرکز بر بهبود کیفیت زندگی آنها و مردمان دیگر که با آنها یکجا زندگی میکنند.

حتی اگر در روزگاری امام‌های اسماعیلی بحیث خلفا موجود بودند - عبارت دیگر سران دولت‌ها بودند، مثلاً در مصر در عهد خلفای فاطمی¹ - وظایف من غیر سیاسی است. تمامی اسماعیلیه‌ها در نخست و در درجه اول شهروندان کشور‌های استند که در آن دنیا آمده‌اند یا اقامت اختیار کرده‌اند. بهر حال، حوزه‌های کار امامت اسماعیلی امروز بسیار وسیعتر نسبت به آن زمان است؛ چنانچه امروز در بسیاری از نواحی جهان فعال می‌باشد. می‌خواهم از این چشم انداز یک سلسله مطالب را که حس میکنم برای حضور شما امروز در این جا با ارزش است شریک سازم.

پیشنهاد من اینست که امروز برای شما در باره گذشته خودم و نقش خودم یک مقدار معلومات دهم، و بعداً آنچه را ما امت - مجموعه اجتماعات مسلمانان در سراسر جهان - می‌خوانیم برایتان انعکاس دهم.

بحیث یک رهبر عقیدتی، قبل از نتیجه‌گیری در مورد بعضی ارزش‌های که میتواند کمک کنند تا کشور‌های درگیر بحران تبدیل به کشور‌های دارای فرصت شوند و اینکه چگونه کانادا در شکل دادن به این پروسه میتواند کمک کند، یک مقدار در مورد بحران حکومت داری در جهان امروز توضیح خواهم داد.

در نخست اما، یک چند کلمه شخصی. من در یک خانواده مسلمان به دنیا آمده‌ام که از نظر وراثتی به پیامبر اسلام محمد (رحمت خدا بر او و بر خانواده اش باد) ارتباط دارند. تحصیلات من سنت‌های اسلامی و غربی را با هم می‌آمیخت، و در زمانیکه من مصروف تحصیل در هاروارد بودم حدود 50 سال قبل (بله 50 سال قبل - در واقع 56 سال قبل!) بحیث 49 مین امام وراثتی شیعه امامی اسماعیلی قرار گرفتم.

امامت اسماعیلی یک نهاد فراملتی است که تسلسل امام‌ها را از زمان پیامبر به بعد نمایندگی مینماید. اما اجازه دهید تا تاریخ این نقش را از هر دو دیدگاه مسلمانان سنی و شیعی در تعبیر عقیده اسلامی، بیشتر روشن سازم. موقعیت مسلمانان سنی اینگونه است که پیامبر جانشین خود را معرفی نکرده است، و زمام امور اخلاقی - معنوی متعلق به کسانیست که در موضوعات قواعد دینی آموزش دیده‌اند. در نتیجه، امامان سنی بسیاری میتوانند در یک زمان معین و در یک مکان معین وجود داشته باشند. اما دیگران باور داشتند که پیامبر پسر کااکا و داماد خود، علی، را بحیث جانشین خود گماشته است. از همان تقسیم اولیه، فرقه‌های بیشتری پدید آمدند - لیکن سوال رهبری

¹ فاطمی‌های مصر امامان اسماعیلی بودند که برای بیش از 250 سال یکی از عظیم‌ترین امپراطوری‌های اسلامی را بنا نهادند. عهدشان یکی از صفحات درخشان تاریخ اسلامی است. رشد فرهنگ، آموزش بشمول تأسیس نخستین دانشگاه اسلامی (الازهر)، اقتصاد و سیاست رونق چشم‌گیر داشت. (مترجم)

محق همچنان در محوریت خود باقی میماند. با گذشت زمان، فرقه شیعه نیز بر سر این سوال محوری تقسیم شد، طوریکه امروزه اسماعیلیه ها تنها اجتماع شیعه هستند، که در طول تاریخ، توسط یک امام زنده وراثتی از نسب مستقیم پیامبر، هدایت میشوند.

نقش امام اسماعیلی نقش معنوی است؛ اختیارات وی تعبیر مسایل مذهبی میباشد. این یک نقش سیاسی نیست. من هیچ سرزمینی را اداره نمیکنم. در عین زمان، اسلام بطور بنیادی باور دارد که جهان معنوی و مادی بطور ناگسستگی بهم در ارتباط هستند. ایمان مذهبی مسلمانان را - و یا امامان شان را - از پرداختن به امورات روزانه، موضوعات عملی در زندگی خانوادگی، کاروبار و اجتماع حذف نمیکند.

برعکس، ایمان مذهبی، نیرویی است که توجه ما را به محل زندگی دنیایی مان، برای پذیرفتن چالش های زندگی و برای بهتر ساختن کیفیت زندگی انسانی؛ عمیق تر میسازد. این امتزاج ایمان و دنیا بوده است که بیشترین توجه مرا مبدول به کار های شبکه انکشافی آغا خان نموده است.

در 1957، زمانی که پس از پدر کلانم در موقف امام قرار گرفتم، اجتماع اسماعیلی بیشتر در مستعمرات جدید یا سابق فرانسه، بلجیم، و امپراطوری بریتانیا زندگی میکردند و یا هم در عقب پرده آهنین¹ زندگی داشتند. آنها هنوز هم از نظر نژادی، زبانی، فرهنگ، و جغرافیا یک اجتماع بسیار متنوع هستند. اگرچه تعداد روزافزون شان در اروپا و امریکای شمالی زندگی میکنند، اما هنوز هم بسیاری شان در کشور های در حال توسعه زندگی میکنند.

قبل از 1957، اجتماعات منفرد اسماعیلی هر کدام نهاد های اجتماعی و اقتصادی خود را در جاهاییکه اجازه داشتند تأسیس کرده بودند. هیچ تصمیمی برای رشد برجسته در سطح ملی خود نداشتند، و حتی برای هماهنگ ساختن فعالیت های شان فراتر از مرز ها دیدگاه ضعیف وجود داشت. بهر حال، امروز، اوضاع فرق کرده است، و شبکه انکشافی آغا خان حضور قوی در چندین مملکت دارد، جاییکه هماهنگی منطقی مناسب نیز مفید است.

شبکه انکشافی آغا خان - یا همانطوریکه ما آنرا یاد میکنیم یعنی AKDN - مرکب است از موسسات خصوصی، غیر حکومتی و غیر مذهبی که بسیاری مسئولیت های امامت را اجراء مینمایند. ما در حوزه های رشد اقتصاد، ایجاد شغل، تعلیم و تربیه، و مراقبت های صحی و همچنان ابتکارات مهم فرهنگی فعالیت داریم. بیشتر فعالیت های AKDN زاده وضعیت مردم عام کشور های در حال توسعه هستند، که منعکس کننده آرزو ها و شکننده گی وضعیت شان است. البته، این دورنما بطور بنیادی با بوجود آمدن دولت های جدید مثل بنگلادیش، وحشت نژادزدایی در یوگاندا²، از هم پاشیدن امپراطوری شوروی و تشکیل کشور های با جمعیت زیاد اسماعیلی مثل

¹ پرده آهنین اصطلاح نمادین بود که بلاک شرق شوروی سابق را قبل از انحلال آن در 1989 از بلوک غربی در قسمت اروپای شرقی جدا میساخت. (مترجم)

² در 1972 وقتی که ایدی امین دکتاتور یوگاندا به قدرت رسید شعارش این بود: "یوگاندا برای یوگاندایی ها" و طبق این شعار برای تمامی خارجیان ساکن 90 روز فرصت داد تا یوگاندا را ترک کنند. اعلی حضرت با تدبیر خاصی که داشتند تمامی اجتماع اسماعیلیه را به کانادا انتقال دادند که بعداً خانه شان گردید و اولین فرصت برای در هم آمیزی فرهنگ اسماعیلی و غرب بود. (مترجم)

تاجکستان، در جریان سالهای متمادی دستخوش تغییر بوده است. اخیراً، البته، ما با نابسامانی‌ها در افغانستان و سوریه روبرو شده ایم. و اما در جریان این همه تجارب، مردم اسماعیلیه ظرفیت تحسین برانگیز برای پشتکار و پیشرفت نشان داده اند.

کار ما همیشه مردم محور بوده است. از بستر سابقه دار اخلاق اسلامی رشد نموده، متعهد به اهداف با ابعاد جهانی: از بین بردن فقر، دسترسی به تعلیم و تربیه، و صلح اجتماعی در یک محیط کثرت‌گرا¹ میباشد. هدف بنیادی AKDN بهتر ساختن کیفیت زندگی انسانی است.

از جمله خصوصیات مشترک بسیار مهم نژاد بشری، آرزوی مشترک، امیدواری مشترک، برای کیفیت بهتر زندگی است. چند سال قبل، من از خواندن یک سروی UNDP در باره 18 دولت امریکای جنوبی متأثر شدم، جاییکه اکثریت مردم بیشتر علاقمند کیفیت زندگی خود بودند تا شکل حکومت‌های حاکم خود. نظرسنجی نشان میداد حتی حکومت‌های اتوکراتیک² که کیفیت زندگی مردم را بهتر ساخته بودند بیشتر مورد قبول مردم خود بودند تا حکومت‌های دیموکراتیک که درین راستا غیر مؤثر عمل نموده بودند. البته، این موضوع را فقط از آن سروی نقل میکنم با احترامی که به نهاد‌های حکومتی با گذشته مؤفق دارم – که شامل پارلمان‌های بسیار متمایز میشوند! لیکن واقعیت غمگین‌کننده در عقب این همه بی‌ثباتی امروز در جهان ما اینست که حکومت‌ها برای این چالش‌ها کافی بنظر نمی‌رسند. واقعیت بسیار خوشحال‌کننده هم اینست که، در تلاش جهانی برای تغییر این تصویر، کانادا یک رهبر ستودنی است.

اجازه دهید تا یک چند مورد از نمونه‌های همکاری‌های نزدیک AKDN و کانادا را در یک ربع قرن توضیح دهم.

یکی از نخستین همکاری‌های ما تأسیس اولین مکتب پرستاری در پاکستان بود که، در تشریک مساعی با McMaster و CIDA آزمون انجام یافت. آن پروژه اولین بخش از دانشگاه آغا خان – نخستین دانشگاه خصوصی در آنکشور – بود. مکتب پرستاری اثر عظیم بجای گذاشت؛ بسیاری از آنهایکه هم اکنون سرپرست برنامه‌های دیگر پرستاری و شفاخانه‌ها در تمام منطقه – و نه فقط پاکستان – میشوند، فارغ‌التحصیلان مکتب ما هستند. کانادا همچنان، یکی از نخستین دونه‌های برنامه حمایت روستاهای آغا خان در پاکستان شمالی بوده است، که توانستیم درآمد مردم را در این ناحیه دورافتاده و حاشیه‌یی تا سه برابر افزایش دهیم. رویکرد‌های که در آنجا توسعه دادیم، بعداً همکاری‌های ما را در تاجکستان، در افغانستان، در کینیا، و در موزامبیق شکل دادند. کانادا همچنان در تأسیس انستیتوت انکشاف تعلیم و تربیه دانشگاه آغا خان در کراچی و افریقای شرقی و نیز دیگر ابتکارات آموزشی در کینیا، تانزانیا، یوگاندا، موزامبیق، افغانستان، تاجکستان، و پاکستان، بشمول کارهای پیشقدمانه در حوزه مراقبت دوره ابتدایی طفولیت، کمک نموده است.

میتوانم از روابط نزدیک مان با دانشگاه‌های کانادایی مانند McGill, McMaster، دانشگاه تورنتو، و دانشگاه البرتا که آموزش عالی نهاد‌های ما – دانشگاه آغا خان و دانشگاه آسیای مرکزی – را تسهیل میکنند صحبت نمایم. دانشگاه آسیای مرکزی در نتیجه یک

¹. کثرت‌گرا ترجمه واژه Pluralism میباشد که به معنای زندگی در کنار هم با پذیرش ارزش‌های یکدیگر و احترام متقابل. (مترجم)
². اتوکراتیک اصطلاح سیاسی و ترجمه واژه Autocratic میباشد و به معنای استبدادی و مطلقه میباشد. (مترجم)

معاهده سه جانبه اختصاصی امامت با حکومت های قزاقستان، قیرغیزستان و تاجکستان بوجود آمد. این دانشگاه به 22 میلیون مردمی که در آسیای مرکزی، در دامنه های کوه ها و محیط های مرتفع کوهی - نواحی آسیب پذیر حاد زمین لرزه یی و اقتصادی - زندگی میکنند خدمات ارایه میدهد. میتوانم نمونه های زیاد دیگر را در قسمت انکشاف فرهنگ و تحقیقات علمی به این لیست اضافه کنم. و ما مخصوصاً بخاطر مرکز جهانی برای کثرت گرایی اینجا در اتاوا، که یک پروژه مشترک امامت و حکومت کانادا است، افتخار میکنیم.

فقط تا سه سال دیگر، کانادا 150 مین سالگرد خود را جشن خواهد گرفت، و تمام دنیا آماده خواهد بود تا درین کار با شما شریک شوند. به اشتراک گذاشتن تاریخ قدرتمند کثرت گرایی کانادا از ماموریت محوری مرکز جهانی میباشد که از دفتر های مرکزی خود در موزیم سابق جنگ واقع در Sussex Drive کار خود را عملی مینماید، و سال 2017 یک فرصت عالی برای اینکار خواهد بود. شاید سال 2017 و برگزاری جشن ها، با همسایگان ما بتواند عامل تسریع روند بهبود کامل منطقه اطراف آن ساختمان افتاده در کنار دریا باشد.

البته، مشارکت ما با کانادا با حضور اجتماع قابل توجه اسماعیلی برای بیش از چهار دهه بسیار خوب تقویه گردیده است. مانند دیگر اجتماعات تاریخی در جهان، مردم اسماعیلیه یک تاریخ پر از فراز و نشیب دارند، اما بطور قطع تجربه ما در کانادا یک فصل بطور خاص مثبت بوده است. من با خوشحالی تأسیس نمایندگی امامت اسماعیلی را در اینجا در سال 2008 و توضیح نخست وزیر را در آن روز در مورد تشریک مساعی ما که کانادا را "مرکزیت تلاش جهانی برای اشاعه صلح، شگوفایی، و برابری از طریق کثرت گرایی" بسازیم، بیاد میآورم. ما عمیقاً خرسند استیم که امروز میتوانیم یک قرارداد جدید را با حکومت شما امضا نماییم - که پلتفرم جاری ما را برای همکاری های ما بیشتر تقویه میکند.

طوریکه به 25 سال آینده AKDN نظر میافکنیم، باور داریم که حضور دایمی ما در کشور های در حال توسعه ما را، مخصوصاً در برآورده ساختن چالش های دشوار پیشبینی پذیری، یک شریک قابل اعتماد میسازد.

اجازه دهید، در مقابل این پس زمینه که داده شد، به جو وسیع بین المللی، که شامل نقش روابط بین کشور ها و فرهنگ های اسلام - آنچه ما به عنوان امت از آن یاد میکنیم - و جوامع غیر مسلمان میباشد، صحبت خود را منتقل کنم. این مسئله در شکل دادن به امورات جهانی زمان ما بسیار محوری است.

من صحبت خود را با تأکید به یک نکته مرکزی در مورد امت که در جاهای دیگر اکثراً دیده نمیشود آغاز مینمایم: واقعیت بنیادی متنوع بودن شدید آنها است. دیموگرافی¹ مسلمانان بطرز چشمگیری در سال های اخیر وسعت پیدا کرده است، و مسلمانان امروز نظریات بسیار متفاوتی در باره بسیاری از پرسش ها دارند. یکی از پرسش های اساسی در بین آنها اینست که مسلمانان تصور مشترک که در یک تعریف جامع گنجانده شود از غرب ندارند. برای بعضی ها صحبت کردن در باره برخورد اجتناب ناپذیر غرب صنعتی با

¹. دیموگرافی ترجمه واژه Demography بوده و علم جمعیت شناسیست که از نظر آماری روند تغییر ساختار های مردمی را مطالعه میکند. (مترجم)

تمدن های اسلامی، یک چیز عادی شده است. اما مسلمان ها مسایل را اینگونه نمی بینند. آنها یکه گفتار و کردار شان چنین نقطه نظر را تغذیه میکند یک اقلیت کوچک و خورد استند. واقعاً، برای اکثریت ما، این مسئله حقیقت ندارد. ما در تفسیر الهیات خود موارد فوق العاده کم پیدا میکنیم که با دیگر عقاید ابراهیمی - با مسیحیت و یهودیت - در تضاد باشد. در حقیقت، چیز هایکه در هماهنگی عمیق میباشند بین ما زیاد استند.

وقتیکه برخورد های زمان های معاصر ما بوجود آمده است، آنها اکثراً ناشی از اوضاع خاص سیاسی بوده است، از پیچ و تاب های روابط قدرت و جاه طلبی های اقتصادی بوده و نه از اثر متفاوت بودن عمیق الهیات مان. با اینحال، بطور اسفبار میبینیم آنچه که در دنیای اسلامی غیرعادی است با چیزی که عادی است اشتباه گرفته میشود. البته در سال های اخیر درک رسانه یی از جهان ما اکثراً از طریق ذره بین جنگی جریان صورت گرفته است. لیکن خود همین مسئله دلیل قوی است برای شکل دادن گفتمان جهانی در یک جهت آگاهانه. من شخصاً از تلاش های که شخص نخست وزیر برای بدست آوردن این فرصت انجام داده است، آگاهی دارم. تشکر، آقای نخست وزیر.

پیچیدگی ساختار امت تاریخ طولانی دارد. بعضی از با شکوه ترین فصل های تاریخ اسلامی با هدف اصل جامعیت بنا یافته اند - این یک سوال مربوط به سیاست دولتی بود که تفوق و برتری خود را از طریق کثرت گرایی دنبال میکرد. این مسئله در زمان عباسی ها در بغداد و فاطمی ها در قاهره در بیش از 1000 سال قبل عینیت داشت. این مسئله در افغانستان و در تیمبوکتو در مالی و بعداً با صفوی ها در ایران، مغل ها در هند، ازبک ها در بخارا، و عثمانی ها در ترکیه عینیت داشت. از قرن 8 الی 16، الاندلس در شبه جزیره ایبری¹ - در پرتو فرمانروایی مسلمانان - رونق یافت، اما همزمان عمیقاً مسیحیان و یهودیان را با آغوش باز میپذیرفت.

امروزه، این سنت های اسلامی در بسیاری جا ها بیرنگ شده است. از مسلمانان و غیرمسلمانان بطور یکسان. کار های تراست آغا خان برای فرهنگ، بشمول جایزه آغا خان برای معماری و برنامه شهر های تاریخی ما به منظور احیای دوباره خاطره این میراث فراگیر میباشد. یکی دیگر از ابتکارات آنی، موزیم آغا خان میباشد که امسال در تورنتو افتتاح خواهد شد، و تصدیق مهم در محیط کانادا برای تنوع کلان فرهنگ اسلامی میباشد.

شاید مهمترین ناحیه عدم درک، بیرون از امت، تضاد بین تفسیر سنی و شیعه از اسلام باشد و پیامد های که برای مردم سنی و شیعه به بار میآورد. این تنش قدرتمند گاهی حتی عمیقتر از تضاد بین مسلمانان و پیروان دیگر عقاید میباشد. این عدم درک در این اواخر از لحاظ حیطه و شدت خود بیش از حد افزایش یافته است، و در اثر مداخلات خارجی بیش از پیش بدتر شده است. در پاکستان و مالیزیا، در عراق و سوریه، در لبنان و بحرین، در یمن و سومالی و در افغانستان در حال تبدیل شدن به فاجعه است. بنابراین، برای غیر مسلمانان که با امت سروکار دارند مهم است که با نظرات سنی و شیعه ارتباط برقرار کنند. بی توجهی به این واقعیت مانند اینست که قرن های زیادی

¹ منطقه وسیع با حکومت اسلامی در قرون وسطا بود که در برگزیده بخشهای بزرگی از هسپانیه، پرتگال، اندورا و قسمت از جنوب فرانسه بود و از افتخارات تمدن اسلامی در نظم و رونق دهی و شگوفایی بشمار میرود. (مترجم)

را که بین کاتولیک ها پروتستان ها تفاوت وجود داشت، نادیده گرفت، یا کوشش شود که جنگ داخلی آیرلند شمالی را بدون دخیل ساختن هر دو اجتماع مسیحی خاتمه داد. پیامد های گسترش نزاع بین پروتستان - کاتولیک به تمام جهان مسیحیت، همانطوریکه امروزه بین مسلمانان شیعه و سنی در بیشتر از نه کشور واقع شده می رود؛ چی می بود؟ مهمترین اولویت اینست که این روند های خطرناک خوب شناخته شوند و در مقابل آنها ایستادگی صورت گیرد، و مشروعیت بنیادی نظریه کثرت گرایانه در تمام ابعاد زندگی ما - بشمول موضوعات عقیدتی - یکجا احترام شود.

اجازه دهید در این جا دوباره به فرانسوی¹ برایتان خطاب کنم. من برایتان از عدم درک صحبت نمودم که بین جهان صنعتی و جهان مسلمانان موجود است و در باره اینکه چگونه نیرو های بازدارنده روابط را با سنت های عالی اسلامی تخریب کرده اند. با اینحال، قلب های ما، اذهان ما، و برای بسیاری، ایمان ما برای ما میگوید که هم آهنگی ممکن است. در واقع پیشرفت های اخیر مبین این مسئله است. میخوام در باره اهمیت توسعه دادن قوانین اساسی کشور ها که تا چه اندازه در اصلاح کردن ناتوانی چندین قانون اساسی موجوده برای سازگار شدن با تکامل جوامع مؤثر استند صحبت کنم، مخصوصاً که این جوامع در حال رشد باشند. این یک مسئله بنیادی است که با توجه به مسئولیت های خود نمیتوانم از آن چشم پوشم. شاید متعجب شوید وقتی بدانید که 37 مملکت در سراسر جهان در 10 سال گذشته قوانین اساسی جدید اتخاذ کرده اند و 12 مملکت در مرحله پیشرفته نوین سازی قوانین اساسی خود میباشند. این در مجموع 49 مملکت میشود. به عبارت دیگر، این نهضت در برگیرنده یک چهارم دولت های عضو سازمان ملل است. از جمله این 49 مملکت، 25 درصد آن جمعیت با اکثریت مسلمان دارند. این کار نشان میدهد که حالا هیچ راه برگشت از خواست جوامع مدنی برای ساختار جدید قانون اساسی، وجود ندارد.

میخوام یک لحظه در باره یک مشکل سیاسی خاص صحبت کنم که جهان اسلام با آن درگیر است.

احزاب مذهبی از نقطه نظر ساختار خود بر اساس اصل جدانپذیری بین دین و زندگی روزمره بنا میشوند. پیامد این کار آنست که در وقت مذاکره روی شرایط قانون اساسی با آنها یک جدایی بین دین و دولت را میخواهند، رسیدن به اتفاق آراء روی یک تعریف جامع قانونی بسیار مشکل میشود. بهرحال، در حال حاضر یک کشور وجود دارد که به ما نشان داده است که چنین چیزی امکان دارد و آن جمهوری تونس است.

حالا زمان یا مکان آن نیست که وارد جزئیات در مورد قانون اساسی جدید این کشور شوم، بهرحال، اجازه دهید تا به این نکته اشاره کنم که اینکار دستاورد یک بحث کثرت گرایانه با مسئولیت میباشد و به نظر میرسد که در برگیرنده قواعد لازم برای تضمین احترام متقابل بین اجزای مختلف جامعه مدنی میباشد.

¹. اعلی حضرت آغا خان در این سخنرانی خود به دو زبان انگلیسی و فرانسوی، زبان های رسمی کانادا، صحبت کردند و اینجانب (مترجم) با کمال امانت داری این قسمت های که خارج از موضوع هم گفته اند را ترجمه کرده ام.

این کار در کنار سایر مسایل، منعکس کننده کاربرد نظریه ائتلاف، چه در سطح انتخابی و چه در سطح حکومتی، میباشد. این کار یک قدم بزرگ روبه جلو به بسوی نوعی کثرت گرایی است که کانادا و امامت اسماعیلی انتظار آنرا داشته اند. اجازه دهید دستاورد امیدوار کننده این انکشافات را نیز ذکر کنم، به این معنی که، دیگر مکان بحث و تضاد در داخل یک جامعه کثرت گرا کوچک و چهارراهی نه بلکه، دادگاه قانون اساسی یک دولت است.

برای انجام این پروژه، علاوه بر نبوغ مشروطه خواهان تونس، در کارهای مقدماتی آن، مشاوره در قانون اساسی تطبیقی صورت گرفته است. میخوام نقش خاص را که متخصصین حقوقی پرتگالی درینجا بازی کردند، تقدیر کنم. شهروندان کشوری را که شرافتمندانه تحسین میکنم و مثل کانادا، یک تمدنی را انکشاف داده اند که در آن احترام متقابل بین اجتماعات و آزادی مذهبی وجود دارد. درینجا راجع به قانونی صحبت میکنم که روابط بین جمهوری پرتگال و امامت اسماعیلی از سال 2010 تنظیم میکند. من با کمال خرسندی، در مقابل حضار نهایت محترم، این را اضافه میکنم که این قانون به اتفاق آرا تصویب شد و به موجب آن امامت اسماعیلی به حیث یک نهاد فراملیتی شناخته میشود.

در اختتامیه قانون اساسی تونس، آقای فرانکوئیس هالند، رئیس جمهور فرانسه فرمودند: "آنچه انقلاب و حتی قانون اساسی شما را منحصر به فرد میسازد نقش جامعه مدنی است."

منظور من از جامعه مدنی سلسله نهادهایی هستند که بشکل خصوصی، داوطلبانه فعالیت میکنند، لیکن با مقاصد والای ملی انگیزه گرفته اند. آنها متشکل از نهادهایی هستند که به تعلیم و تربیه، فرهنگ، ساینس و تحقیقات، تجارت، کار، مسایل مذهبی و نژادی، مجمعهای حرفه‌یی در قانون، حسابداری، بانکداری، انجیرری و پزشکی همت میگذارند. جامعه مدنی در برگیرنده گروه‌های استند که در عرصه صحت و ایمنی و مسایل محیط زیستی کار میکنند، سازمان‌های استند که در عرصه خدمات بشری، یا هنر یا رسانه مشغول کار هستند.

گاهگاهی در جستجو برای پیشرفت یک نوع تمایل وجود دارد که فقط بالای سیاست و حکومت، یا سکنتور خصوصی و انتفاعی تمرکز میکنند. و مطمئناً هر دو نقش‌های برای بازی کردن دارند. لیکن نظر من اینست که دنیا ملزم به توجه بیشتر – توجه بسیار، بسیار زیاد – بر نقش بالقوه جامعه مدنی میباشد. ما توسعه آنرا در بسیاری جاها میبینیم، از کشورهای جنوب صحرای افریقا تا تونس و مصر، از ایران تا به بنگلادیش. چند سال قبل در زمان خطر مفرط در کینیا – آغاز جنگ داخلی – دبیرکل سازمان ملل، کوفی عنان، راه حل صلح آمیزی را انتخاب کرد که بشدت بر نیروی جامعه مدنی کینیا تکیه داشت.

من بطور فزاینده‌ای باور دارم که صدا‌های جامعه مدنی، در جاهای که موعد تغییر سر رسیده، صدا‌های برای تغییر هستند. آنها صدا‌های امید برای مردمی استند که در ترس زندگی میکنند. آنها صدا‌های استند که کشورهای درگیر بحران را به کشورهای دارای فرصت تبدیل میکنند. جوامع بسیاری وجود دارند که تعداد زیاد مردم در یک فرهنگ ترس، محکوم به زندگی با فقر میباشد. نشانه گرفتن آن ترس، و جایگزینی آن توسط امید، یک قدم بزرگ برای از بین بردن فقر خواهد بود. و اکثراً فراخوان امید برای جایگزین شدن بر ترس از صدا‌های جامعه مدنی برمیاید.

یک جامعه مدنی فعال میتواند دریچه ای را برای توانایی ها و استعداد های فوق العاده گوناگون طیف وسیع از سازمان ها و افراد باز کند. این کار به معنای باز کردن راه برای تنوع است. این کار به معنای پذیرش کثرت گرایی است. من به این باور استم که کانادا بطور منحصر بفرد قادر است تا سه پایه اساسی - تعهد به کثرت گرایی، شایسته سالاری، و اخلاق همگانی - یک جامعه مدنی کارا را با زبان شیوا مثال زند. اخلاق همگانی آنست که پیچیدگی های جامعه انسانی را بپذیرد. اخلاق همگانی حقوق و وجایب راه، آزادی و مسئولیت را متعادل میسازد. این اخلاق برای تمام مردم است، آشنا و بیگانه، چه در آنطرف خیابان زندگی کنند و چه آنطرف سیاره زندگی کنند.

شبکه انکشافی آغا خان برای مدت بیش از 5 دهه در جهت کمک به تقویت جامعه مدنی کار کرده است. و همانطوریکه به آینده آن مینگریم، مفتخر استیم که کانادا ما را بحیث یک شریک باارزش مینگرد. تشکر آقای نخست وزیر. یکی از موفقیت های کلیدی کانادا در ساختن جامعه مدنی شایسته سالار شناخت شما از این اصل است که جوامع دیموکراتیک چیز های بیشتر از یک حکومت دیموکراتیک لازم دارند.

من از مطالعه اخیر که نشان میداد کانادا از لحاظ فعالیت های نهاد های داوطلب و سازمان های غیرانتفاعی خود در بین بالاترین ها در جهان قرار دارد، تحت تأثیر قرار گرفتم. این روحیه کانادایی با یک اصل گرامیداشته شده فرهنگ شیعه اسماعیلی - اهمیت سهم گرفتن در با اشتراک گذاشتن توانایی خود بشکل داوطلبانه برای بهتر ساختن زندگی دیگران - قویتر میگردد. این کار یک موضوع بشردوستانه نیست بلکه مسئله رضایت خاطر خودی میباشد - رضایت خاطر هدایت شده.

شش سال قبل، در اثنای مراسم گولدن جوبلی من¹، اسماعیلیه ها از سراسر جهان در حمایت از کار ما هدایای خود را، نه تنها بشکل مادی بلکه بطور قابل ملاحظه ای زمان و دانش خود را داوطلبانه پیشکش کردند - و این بسیار مهم است. ما یک چهارچوب از زمان و دانش ایجاد کرده ایم، یک فرایند ساختار بندی شده برای جذب یک ائتلاف بزرگ از تخصص، که شامل ده ها هزار داوطلب میباشد. بسیاری از آنها به عنوان جزء از این فرایند به کشور های در حال توسعه سفر کردند - یک بر سوم حصه آنان کانادایی ها بودند. تأثیر گذاری آنها در کمک کردن به ما برای بدست آوردن بهترین استاندارد های اجرایی در نهاد ها و برنامه های ما چشمگیر بوده است، و امیدوار استیم اینکار ما را یک شریک هرچه بهتر کانادا بسازد. چنین تلاش ها وقتی رونق پیدا میکنند که ورودی های چندگانه بتوانند با نیاز های چندگانه سازگاری کنند، و برای همین است که تنوع شدید اقتصادی کانادا یک منبع ارزشمند جهانی است.

یکی از خصوصیات بنیادی جامعه مدنی کانادا تأکید آن بر تعلیم و تربیه است. مطالعات نشان میدهند که دانشجویان کانادایی - چه متولد داخل باشند و چه خارج - در سطح بین الملل در رده های بسیار بالا قرار میگیرند، و در حقیقت، بیش از 45 درصد جمعیت متولد خارج کانادا دیپلوم تحصیلات عالی دارند. این سابقه فرصت آموزشی با باور شیعه اسماعیلی در مورد نیروی دگرگون کننده عقل

¹ گولدن جوبلی ترجمه اصطلاح Golden Jubilee بوده و به معنای سالگرد پنجاه سالگی میباشد. این مراسم از 11 جولای 2007 الی 13 دسامبر 2008 در سراسر جهان برای ایشان برگزار گردید. قابل ذکر است که اعلی حضرت آغا خان در 13 دسامبر 1936 بدنیا آمده اند. (مترجم)

انسانی، اعتقاد راسخی که تعهد محکم AKDN را به تعلیم و تربیه تعیین میکند، قویاً تقویه میگردد؛ تعلیم و تربیه نه تنها برای عقیده ما بلکه برای جهان ما نیز. برای انجام این کار فعالیت های ما تمامی سطوح تعلیم و تربیه را در بر میگیرد.

دانشگاه آغا خان در کراچی و افریقای شرقی در حال توسعه به منظور ایجاد دانشکده علوم انسانی و تأسیس هشت باب مکتب ماستری به همکاری چندین دانشگاه کانادایی میباشد.

ما همچنان در درک عمیق اهمیت بالقوه آموزش دوره طفولیت هم نظر استیم. مرحله طفولیت دوره رشد فوق العاده مغز میباشد. آموزش درین مرحله یکی از باصرفه ترین راه های بهتر ساختن کیفیت زندگی جمعیت روستایی و همچنان شهری است. تبریک، آقای نخست وزیر، برای ابتکار شما در این عرصه. در این رابطه، اجازه دهید تا یک لحظه احترام خود را برای مرحوم داکتر فراسر مستارد ابراز کنم که اثر کار هایش در عرصه مراقبت های دوره ابتدایی طفولیت برای میلیون ها نفر در سراسر جهان میرسد. نهاد AKDN خوشبخت است که توسط این دانشمند و انسان دوست بزرگ کانادایی الهام شده و مشوره گرفته است.

آموزش با کیفیت ضرورت بنیادی برای انکشاف جامعه مدنی شایسته سالار و بنابرین، برای انکشاف رفتار های کثرت گرایانه میباشد.

تاریخ کانادا درین مورد مسایل معتناهی، بشمول فرایند های طولانی و افزایشی که از طریق آنها جوامع مدنی و فرهنگ های متعهد کثرت گرایی ساخته شده اند، به ما میاموزاند. یکی از شعار های ما در مرکز جدید جهانی برای کثرت گرایی اینست: "کثرت گرایی یک فرایند است و نه یک محصول. من میدانم که بسیاری کانادایی ها کثرت گرایی خودشان را به عنوان "کار در حال جریان" توصیف خواهند کرد، اما این همچنان یک چیز با ارزش از خصوصیت جهانی عظیم است.

حالا یک جامعه مدنی کارا از ما چه میخواهد؟ متأسفانه، دنیا در ظاهر در حال کثرت گرا شدن است، اما نه لزوماً در روحیه. الگو های اجتماعی همگانی تا بحال با اخلاق همگانی مطابقت نکرده است. در حقیقت، واقعیت ناگوار اینست که خصومت ها و عدم سازش مذهبی در بسیاری جا ها در بین گروه های مختلف دینی و در بین خودشان در حال افزایش است - از جمهوری افریقای مرکزی، تا سودان جنوبی، تا نایجریا، تا میانمار، فلیپین و دیگر کشور ها. بار دیگر، کانادا، پاسخ در خور توجه به این کار داده است که شامل تأسیس - درست یک سال قبل - دفتر آزادی های مذهبی میباشد. چالش های این دفتر، مانند چالش های که مرکز جهانی برای کثرت گرایی با آنها مقابل است، عظیم خواهند بود و تشریک مساعی آن به گرمی استقبال خواهد شد. و بطور قطع، این دفتر بحیث یک سرمشق با ارزش برای دیگر کشور ها خواهد بود.

در کل، من باور دارم که جامعه مدنی یکی از نیرومندترین قوت های زمان ما است، که بشکل فزاینده ای به شکل یک اعتبار جهانی در خواهد آمد، کشور های بیشتری را فرا میگیرد، تأثیر میگذارد، تغییر شکل میدهد و گاهی حتی رژیم های غیرمؤثر را عوض میکند. و همچنان من باور دارم که جامعه مدنی باید در سراسر جهان توسط کسانی که بیشترین نقش را در موفقیت آن داشته اند با قوت بیشتر تشویق گردد و خردمندانه مراقبت شود - درین میان کانادا در نخست قرار میگیرد.

من بسیار زیاد سپاسگزار استم از آقای نخست وزیر و از شما که برای من فرصت دادید تا بعضی از مسایلی را که ذهن مرا وقتی به آینده مینگرم درگیر میکند - از چشم انداز عقیدتی - با شما شریک سازم. امیدوار استم علت اینکه چرا من معتقد به اعتبار جهانی مشارکت ما برای توسعه انسانی استم را توضیح داده باشم.

اجازه دهید صحبت هایم را با یک ایده شخصی خود خاتمه دهم. همانطوریکه زندگی را، برای خود و دیگران، میسازید، بالای اصول مشخص تکیه میکنید. اصول اساسی در زندگی من یک آیه ای از قرآن مقدس است که برای تمام بشریت خطاب میکند. میگوید: ای انسان، از خداوند خود بترس، کسی که ترا از یک روح واحد آفرید و از آن جفت او را ساخت، و از هر دوی آنها مردان و زنان بسیاری را پراکنده کرد...

میدانم تبیین زیباتر برای وحدت نژاد بشری بهتر از این نیست - خلق شده به راستی از یک روح واحد.

تشکر.

اعلی حضرت آغا خان چهارم